

De aankomst is voorzien rond 19.30 zodat we nog ruim twee uur voor zonsondergang thuis zijn.

Inschrijven kan door € 50 per persoon te storten op rekening **BE81 3800 0966 6224** van **De Plate Oostende**. Hoe vlugger u stort, hoe zekerder u bent dat u mee kunt.

Inbegrepen in de prijs zijn: autocar, koffie 's morgens, de gidsen, het middagmaal en de fooi voor de chauffeur.

Bij de kiosk op het Wapenplein, 1909-1911: sfeer en impressies.

door **Emile SMISSAERT**

TEN GELEIDE : Deze vaste kiosk – uit stenen, metaal en hout vervaardigd en die in aanbouw dateert van het jaar 1895 (!) – is niet aan verwelking en aan algemeen, zeer ernstig gebleken verval kunnen ontkomen. En hoe zou ze ook ?! Ze maakte in de laatste 3 à 4 jaren tijd twee opeenvolgende, noodzakelijke, fel ingrijpende onder handen nemingen mee. De fundamenteen waarop het geheel rustte, bleken gebarsten en zakten weg; de vloer waarop de muzikanten plaats namen was fel aangetast; de metalen profielen waren volledig doorgeroest, en zo meer. Kortom, het was onveilig geworden en algehele herstelling drong zich zonder uitstel op. Om in de kern en aan de binnenkanten efficiënt te kunnen werken, diende de bovenkap (9 ton zwaar!) door een reuzenkraan opgelicht te worden – een delicaat en spectaculair zicht voor buitenstaanders - en tijdelijk opzij gezet (1). Een beetje in de trant van hoe het deksel van een suikerpot opgetild wordt.

Nog enkele zakelijke gegevens, zoals te lezen staat op het begeleidend, losstaand 'plakkaat'. Een investering, zowel door Stad als door de firma 'Eandis' (het vernieuwen van haar elektrische hoogspanningsinstallatie die een plaats had en opnieuw zal hebben in de kelder) van het in 1981 als monument erkend bouwsel. Premieverlenende instanties: zowel de Vlaamse Overheid (Onroerend Erfgoed) als de Provincie West-Vlaanderen. Opdrachtgever: Stad Oostende. Kostprijs van de werken: 222.201 euro. Uitvoeringstermijn: vermoedelijk 120 kalenderdagen. Ontwerper: Architectenbureau Maarten Dobbelaere (Gentbrugge). Uitvoerder: de firma P. Nijs nv (Deinze). Het einde van de werken is voorzien uiterlijk einde juni, juist wanneer het zomerseizoen 2012 een aanvang zal nemen en de kiosk dan opnieuw ten volle haar rol en haar nut voor muzikale verstrooiing van eenieder kan bewijzen.

Als eerste schreef ik, t.g.v. 'Open Monumentendag Oostende 1998', in de gelijknamige brochure schetsmatig en beschrijvend over de "Kiosk op het Wapenplein" (p. 13-20).

Mocht onze hernieuwde, aanvullende 'evocatie uit haar verleden' bijdragen tot de luister, tot de bestendiging van een eeuw lang en iets meer beeldbepalend stadsmonument. Dat, hoewel het verouderd van uitzicht en niet goed meer passend bij de naaste, modernere omgeving overkomt, pal in het centrum van de Grote Markt, het m.i. toch een redelijk passende, zij het 'historische' plaats inneemt die - nu - nog moeilijk weg te denken is .. Met wat kleuren van diverse wapperende vlaggen en fraaie, behoorlijke plantentooi kan het geheel er maar wel bij varen! (E.S.).

[Midden mei 1909]. - **Het muziek-"Festival permanent"** (ook gekend te Oostende als het "Bestendig Festival").

Het 'comiteit' van het [seizoen voor harmonies en fanfaren, genoemd] "*Festival permanent*" gaat eerstdaags de programmaomzendbrieven bekend maken. Er is, voor dit jaar [1909], voor een totaal van 17,500 frank aan premies, onderscheidingen, diploma's, enz., voorzien (te weten 16,725 frank in contanten). Het "Festival" neemt een aanvang op 30 mei en zal afgesloten worden op 12 september [1909] (2).

[Einde mei]. - "**Op het plein**" [sic]. Een concert dat op het [Wapen]plein gegeven wordt is een te belangrijke gebeurtenis opdat elke Oostendenaar en vooral iedere Oostendse die deze benaming verdient de geboden gelegenheid voorbij laat gaan om aldaar "een ommetje te maken" en er een heel klein praatje te houden. De zon, die verraadster, scheen juist ongenadig en onze schoonheden, om hun frisse ongereptheid niet te verliezen, luisterden naar de muziekuivoering, in de schaduw en op de voetpaden. De terrassen van de cafés waren overvol, terwijl de patisseries bestormd werden door koopsters van kleine, zondaagse gebakjes.

En wat een toiletten, waarde heer! Men zou zich wanen op een soort "*Longchamps fleuri*", ofwel nog op een of andere "*military*". Overigens, is het niet voor dat alleen dat men de concerten op het

Wapenplein bijwoont? Een nieuw kostuum of een grote hoed, - verdienen ze niet de hulde die gebracht wordt door een muziekstuk?

Welnu, verheugen wij ons, want ziehier het “Festival permanent” dat zondag a.s. [30 mei] een aanvang zal nemen (3).

[Einde juni 1909]. – **Voor wie zijn de concerten?**

Op één van de volgende avonden raden wij aan om hun dag te voltooien op het Wapenplein. Op het tijdstip van de concerten. [Weer een nieuwe klacht van deze krant!].

Nauwelijks zijn de eerste noten ter opening van het concert op de klaroenen geblazen, of onverwachts, luidruchtig en losbandig, doemt eensklaps een zwerm “jonge kinderen” op. Van wie de gebaren, de kreten, het lopen in bochten een te betreuren ordeverstoring teweegbrengen tussen de stille luisteraars en muziekliefhebbers die, bedroefd om deze vertoning, al morrend afdruipten.

Wij waren getuige – het is nog geen acht dagen geleden – van een opvallende daad die zijn betekenisvol belang heeft. De Directeur [sic] van onze Harmonie, gebogen over de balustrade, zag zich genoopt om een jongetje wiens uitgelatenheid en geroep fel stoorden, te verdrijven. Op dat uur, wij hebben het vastgesteld, was er geen enkele agent van dienst.

Maar zou men, ondertussen en op één of andere wijze, wat meer de orde kunnen handhaven, precies op de uren dat er muziek gespeeld wordt op het Wapenplein? De politiepost is niet zo veraf, opdat een ronde met twee agenten, bijvoorbeeld, niet zou kunnen wegzenden: de “kleine kinderen” met hun gekke lichtsprongen en de jonge, middelbare schoolleerlingen met hun zelfingenomen manieren die de onmiddellijke omtrek van de kiosk innemen. Daar rond draaien zij, als eekhoorns in een kooi; zij laten hun wandelstok slepen, luidop sprekend en helemaal niet geïnteresseerd in het concert dat zij ten andere niet aanhoren. En zodoende, beroven zij de trouwe bewonderaars van onze voortreffelijke Stadsharmonie niet van hun vermaak? (4).

[Eerste derde van juli]. – **De concerten op het Wapenplein.**

Een groep “vakantiegangers die het Kursaal niet regelmatig bezoeken” richten aan ons volgend briefje:

“Waarde ‘Carillon’. Zoals gij het zo terecht vastgesteld hebt, spijt het de Oostendenaars – wij hebben menigmaal klachten gehoord – en de zeer talrijke vreemdelingen-van-onze-soort ten zeerste, dat zij van de charme van de muziekuitsvoeringen door de Stadsharmonie niet kunnen genieten, zoals het zou moeten zijn. Zó erg, rond de kiosk, is er beweging, lawaai, kreten en schouwspelen die niet eigen zijn aan de ambiance van de plek. Dit is onduelbaar, dat is onwaardig voor Oostende. Het zou af te keuren zijn om dergelijke toestand te laten voortduren, - zo nadelig voor de kunstfaam van de Koningin der Badsteden en voor de algemene belangen van onze medeburgers. Deze laatste kunnen enkel lijden onder het afhaken van de concerten op het Wapenplein door de ongelukkige toehoorders die zich daarbij neerleggen.

Wij stellen een remedie voor die niets origineels inhoudt. Laten wij doen wat men elders verricht, wat men met name in alle steden van Noord-Frankrijk doet. Dat zal niet zo moeilijk zijn: wij hebben alles wat nodig is om deze verbetering onmiddellijk aan te wenden. De kiosk beschikt over een kelder. Dit souterrain staat leeg.

Dat men het vult met stoelen, - zoals gene die op de Dijk ertoe aanzetten tot deze aangename, verkwikkende rustpauze die ontstaat uit het aanschouwen der golven. Dat wanneer er concerten plaats hebben, “l’entrepreneur” [de aannemer] – aan wie de bevoegde administratie het monopolie (tegen betaling van pachtgeld) van deze installatie zal toevertrouwd hebben – dan de kiosk omcirkelt met deze zetels, welke de luisteraars zullen bezetten men mag er zeker van zijn – tegen vergoeding van een geldstukje van 10 centiemen. Men zal meteen verwijderd hebben: de luidruchtige woelige menigte, de mierenhoop van “idioten”, de sterk van elkaar verschillende

wriemeling waarvan sommige elementen gebaren maken die uit de toon vallen of die aanstoot geven.

Men zal wellicht het onzekere van slagen in deze onderneming voorwenden, de aarzeling bij belanghebbenden om dit dienstbetoon aan te vatten uit vrees voor weinig profijt. Maar waarom niet proberen, niettegenstaande! En waarom, indien een mislukking te vrezen valt, die alsnog vóór te zijn [en] de ondernemer de garantie te geven van een andere winst die minder zeker is: het te koop aanbieden van de concertprogramma's?

Ziet men niet in dat dààr iets aan te doen valt?

Hoogachtend, etc." (5).

[Einde augustus 1909] - **De concerten op het Plein.**

Hun succes duurt voort, altijd met zoveel bijval. Succes, zowel op gebied van het aantal toehoorders als op gebied van uitvoeringen door onze puike muzikale falanks.

De programma's die aanhoudend gevarieerd zijn, worden fel gesmaakt. Zij worden ten andere naar voren gebracht, met alle zorg die de heren De Taeye en Pierkot besteden aan de voorbereiding van deze dagelijkse concerten.

Het is een verstrooiing die zeer gewaardeerd wordt door hen onder onze gasten die zich niet elke avond audits van het Kursaal of zigeunerconcerten van onze grote 'brasseries' kunnen veroorloven.

Ook tijdens dit seizoen heeft onze Stadsharmonie haar taak tot tevredenheid van eenieder vervuld (6).

[Einde september 1909]. – **De concerten op het Wapenplein.**

Gisteravond, 27 september, heeft de Stadsharmonie, onder leiding van Ernest Pierkot, haar laatste concert op het Wapenplein ten beste gegeven.

Uitmuntend samengestelde programma's die met talent uitgevoerd zijn en fel gewaardeerd worden door een zeer ruim aantal toehoorders.

Overigens, het kwam heerlijk over en, toen het concert ten einde kwam, hebben de wandelaars en de mensen die op de terrassen van de cafés van hun drank genoten, de musici en hun vriendelijke chef warm toegejuicht (7).

[Midden september 1910]. – **Op het Wapenplein: "de kiosk".**

De muziekuitsvoeringen die op touw gezet worden door onze Stadsharmonie, blijven elke avond volk aantrekken naar het Wapenplein

Het is het "Kursaal der eenvoudige lieden (le '*Kursaal des humbles*' [sic]). Die – zonder verplicht te worden tot uitgaven die te groot zijn voor hun klein budget – zich niet kunnen trakteren op luisterconcerten met Caruso's [augustus 1910] en tutti quanti, noch op het aanhoren en zien van dirigent Léon Rinskopf en zijn prachtig orkest. Die iedere avond een aangenaam uur komen passeren, gecharmeerd als zij zijn door de akkoorden van onze niet minder flinke Stadsharmonie.

Elke concertavond lijkt ons plein dan ook op een reusachtige draaimolen alwaar de koppels, jong of oud, honderden keren de rondgang maken van de kiosk. De jongeren doen een zwakke poging tot amourettes, zo teder als de melodieën die het orkest speelt, die zij aanhoren met geheel het geloof van hun ongekunstelde ziel (8).

[Seizoensaanvang, midden juni 1911]. – **De concerten op het Wapenplein.**

Onze energieke Stadsharmonie laat zich horen zoals vorige jaren: op het Plein, om 9 uur 's avonds. Zou het niet mogelijk zijn om het publiek – liefhebbers van muziek in openlucht – door middel van affiches en via de pers van dagen en uren van de uitvoeringen vooraf te verwittigen? (9).

NOTEN

- (1) De kiosk in ere hersteld, in het stedelijk informatieblad '*De grote klok*'; april 2012, p. 3. Alle verdere aanhalingen zijn terug te vinden in de destijds veel gelezen lokale, liberale krant "*Le Carillon*":
- (2) 15-16 mei 1909, p. 3 (c)
- (3) 25 mei 1909, p. 2 (e)
- (4) 26-27 juni 1909, p. 3 (c,d)
- (5) 9 juli 1909, p. 2 (b)
- (6) 27 augustus 1909, p. 2 (c)
- (7) 28 september 1909, p. 2 (c)
- (8) 10-11 september 1910, p. 3 (b,c)
- (9) 13 juni 1911, p. 2 (c)